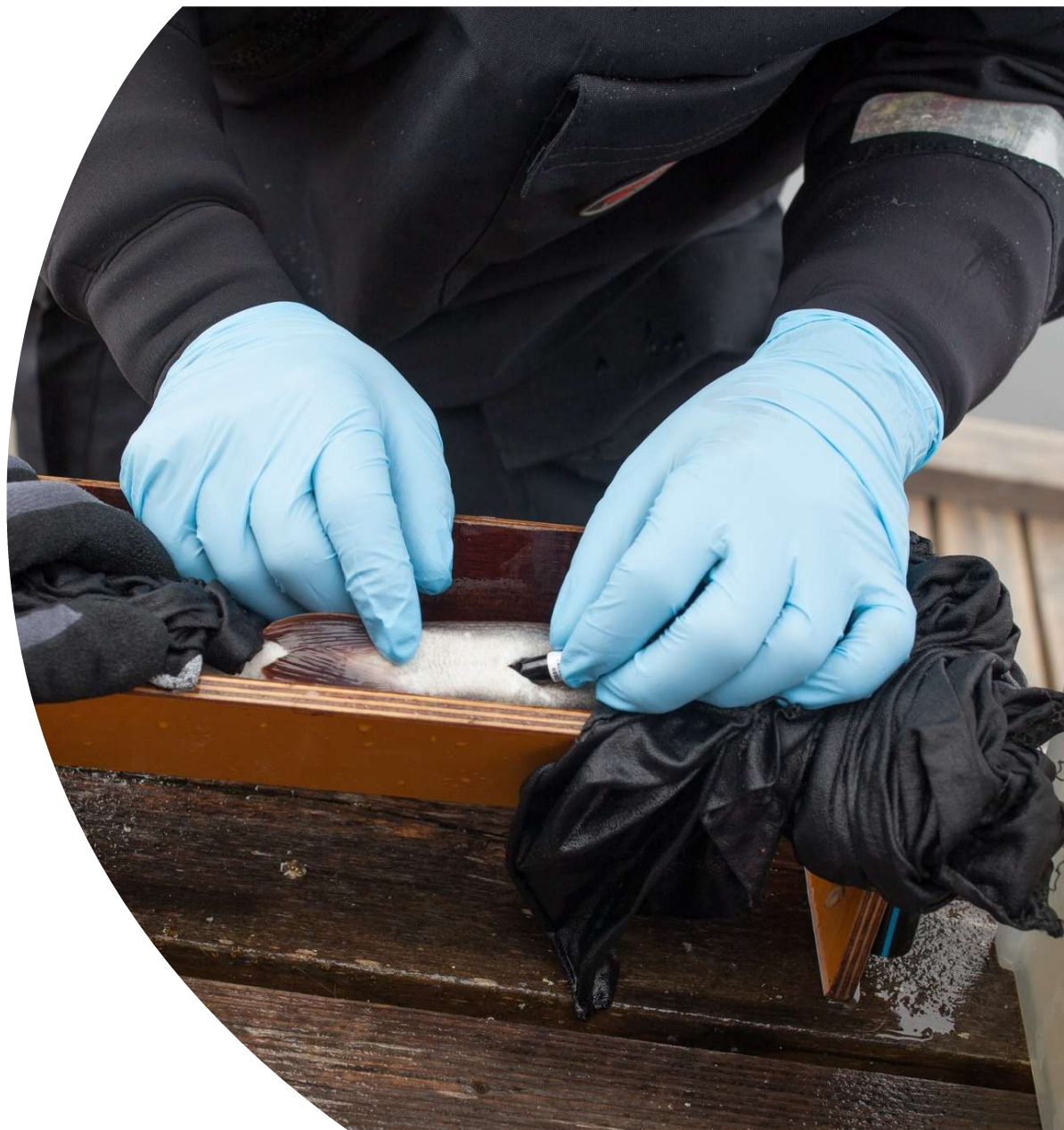

Uutta tietoa kalojen kutu- ja syönnösalueista akustisella merkinnällä

Lari Veneranta

Luonnonvarakeskus

Rannikon kalatalousaluepäivät, Turku
23.9.2025

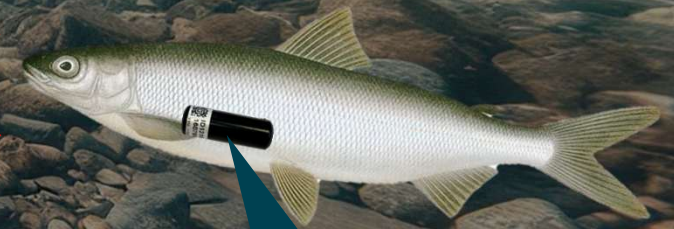

Mikä on akustinen telemetria?

- Akustista telemetriaa käytetään kalojen liikkeiden seurantaan
- Kaksi osaa, veteen asennettava vastaanotin ja kalaan laitettava lähetin
- Toimintaetäisyys laitteista riippuen noin 200 m – 1000 m ++
- **Lähettimet** ovat äänimerkin lähettäviä kalamerkkejä - "merkkikapseli"
- **Vastaanottimet** ovat hydrofoneja, jotka kuuntelevat merkin lähettämää taajuutta ja tallentavat merkin tunnistenumeron, päivämäärän ja tarkan ajan

Vastaanotin tallentaa merkin tiedot, lämpötilan, kallistuskulman ja taustametelin

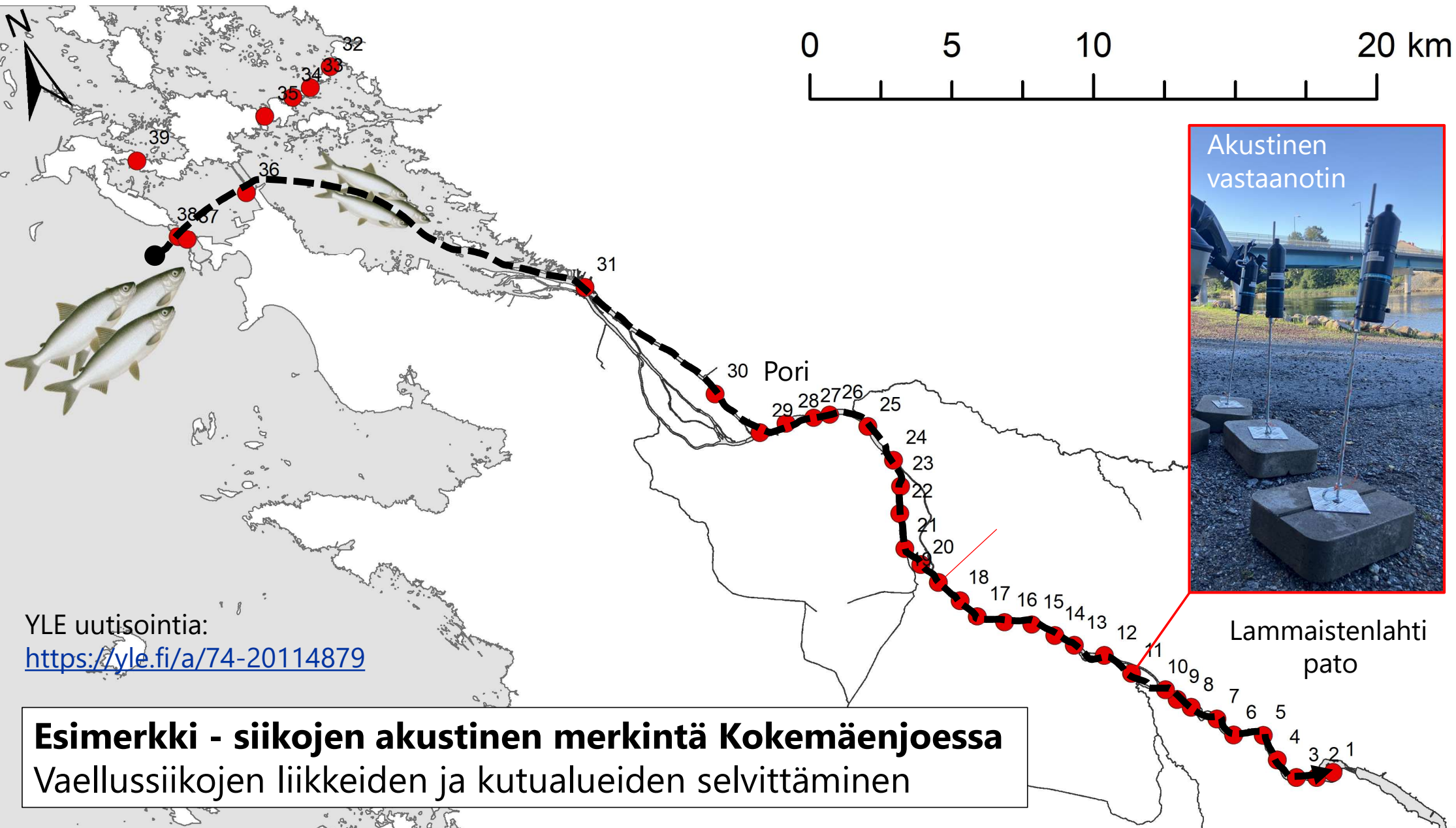
Merkki lähettää tunnistesignaalin säännöllisellä aikavälillä

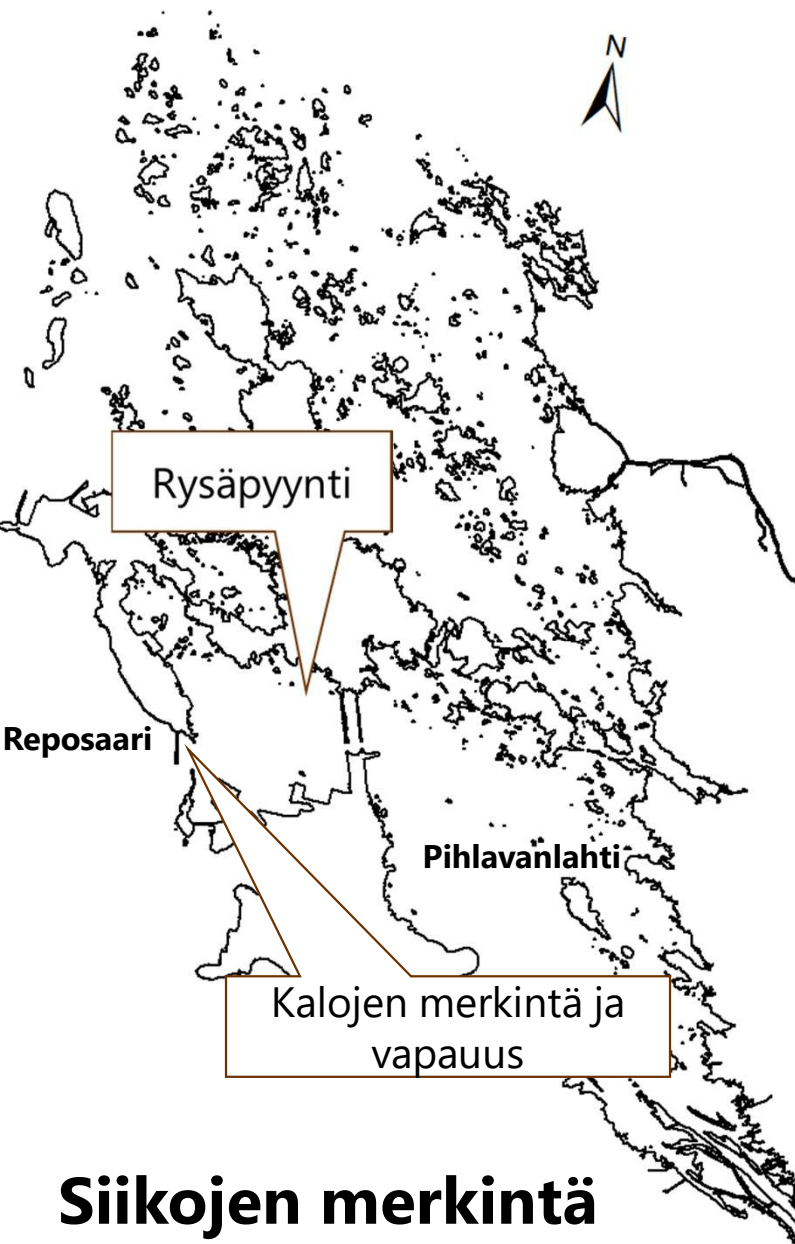
Akustisen merkinnän ja perinteisen ulkoisen merkin ero

© Luke

Ominaisuus	Akustinen merkintä	T-ankkuri / Carlin
Liikkeet & reitit	Kalan sijainti, nopeus, kotialue, kulkuaika; mahdollisesti syvyys tai saalistetuksi joutuminen lisääntureilla	Vain uudelleenpyynti-/löytöpaikka ja -aika
Asuinpaikka & oleskelu	Tarkka oleskelualue, vuorokausirytmit	Epäsuora (vain jos löydetään)
Kuolevuus & poistuma	Tieto lähettimen "hiljenemisestä", myös peto/kalastus vs. luonnollinen poistuma jos antureita	Vain paluuprosenttien kautta; huomattava raportointiharha
Kasvu	Ei ilman uusintapyyntiä	Kyllä (pituus/ikä uusintapyynnissä)
Yhteisvaikutukset (virtaus, lämpö)	Yhdistettävissä ympäristöaikasarjoihin tunti-/päivätasolla	Karkeampi kuva, vain kahden tapahtuman väli

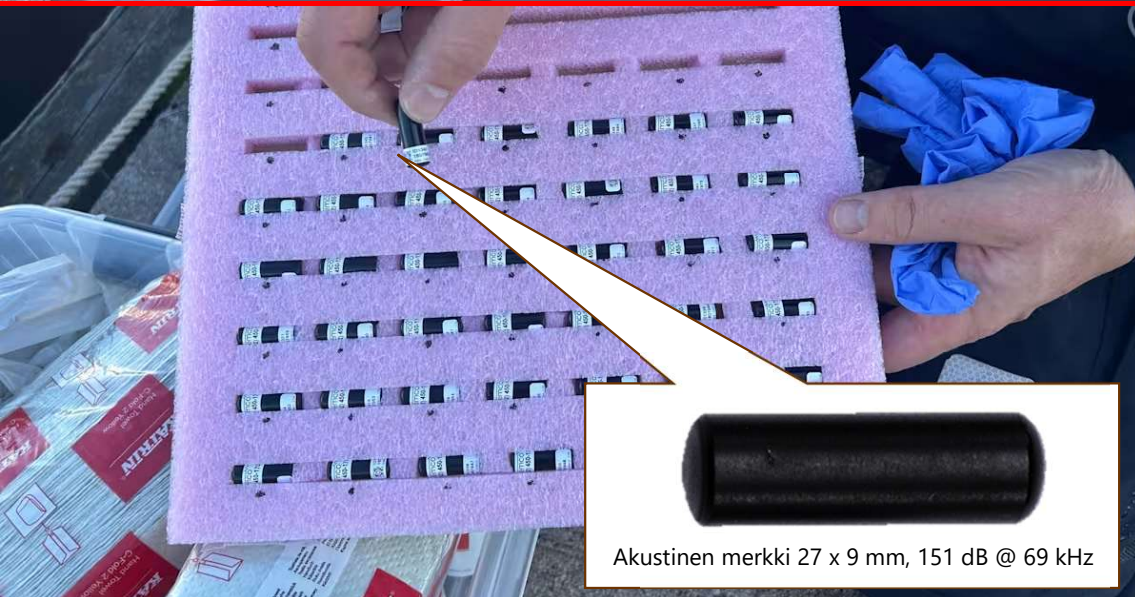

Merkintäpäivät 30.9. ja 7.10.2024

Yhteensä merkittiin 49 siikaa jokisuualueella, 23 naarasta ja 26 koirasta
Pituus 420-580 mm

Vaellussiikojen merkintä

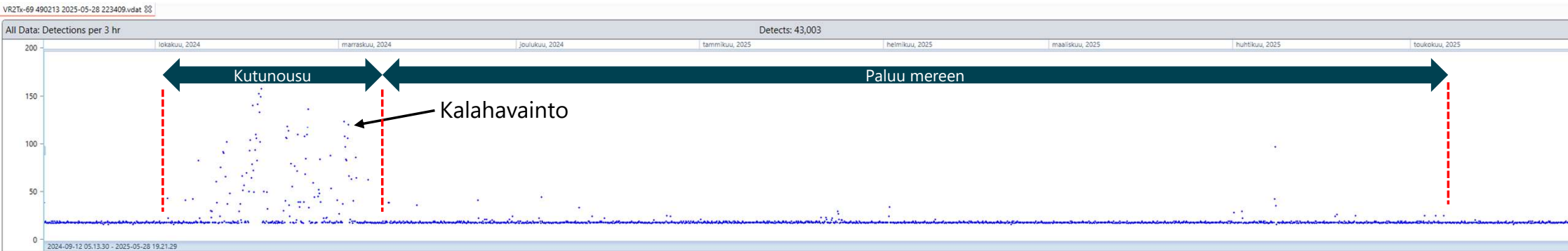
Akustinen merkki 27 x 9 mm, 151 dB @ 69 kHz

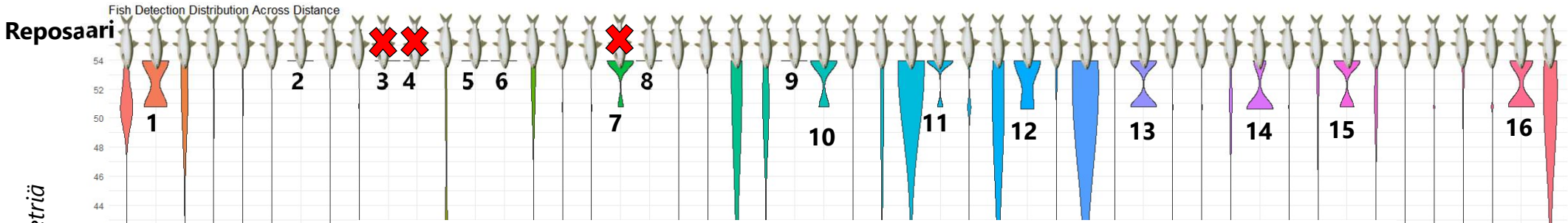

**Vastaanottimien nosto
20. – 21.11.2024**

Suorat havainnot vastaanottimista

- 27 siikaa nousi Lammaistenlahdelle saakka
- 5 kalaa jäi kutemaan alemmas jokeen
- Yksi siika nousi jokeen, mutta katosi matkalla (vain vähän havaintoja)
- Yksi siika nousi Eteläjokeen Kokemäenjoen pohjoispuolella
- 31 siikaa palasi kudun jälkeen joesta mereen

Jokisuulle jäi ensimmäisestä merkintäerästä 6 siikaa ja toisesta 10 siikaa,

Kolmesta tuli merkkipalautus (jäi pyydykseen)

Arantilankosken alapuoliselle virta-alueelle jäi viisi siikaa kutuajaksi

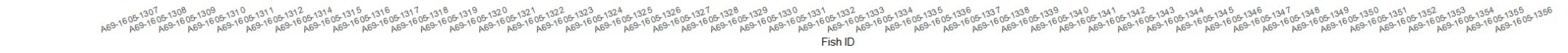
Etäisyys padosta jokisuulle, kilometriä

Ruskila

Arantila

Pato

Lammaistenlahti, pato

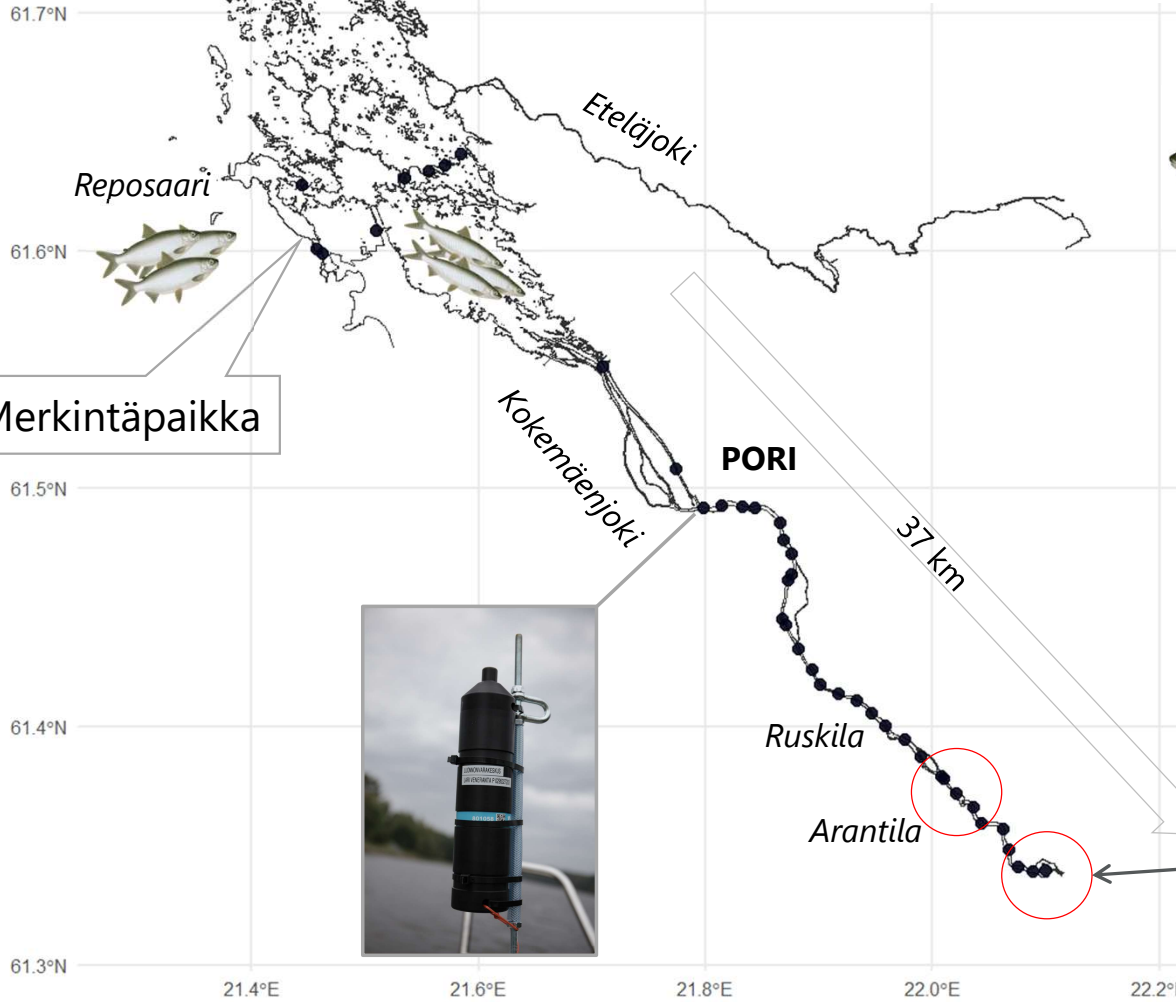

A69-16 05-1307 A69-16 05-1308 A69-16 05-1309 A69-16 05-1310 A69-16 05-1311 A69-16 05-1312 A69-16 05-1314 A69-16 05-1315 A69-16 05-1316 A69-16 05-1317 A69-16 05-1318 A69-16 05-1319 A69-16 05-1320 A69-16 05-1321 A69-16 05-1322 A69-16 05-1323 A69-16 05-1324 A69-16 05-1325 A69-16 05-1326 A69-16 05-1327 A69-16 05-1328 A69-16 05-1329 A69-16 05-1330 A69-16 05-1331 A69-16 05-1332 A69-16 05-1333 A69-16 05-1334 A69-16 05-1335 A69-16 05-1336 A69-16 05-1337 A69-16 05-1338 A69-16 05-1339 A69-16 05-1340 A69-16 05-1341 A69-16 05-1342 A69-16 05-1343 A69-16 05-1344 A69-16 05-1345 A69-16 05-1346 A69-16 05-1347 A69-16 05-1348 A69-16 05-1349 A69-16 05-1350 A69-16 05-1351 A69-16 05-1352 A69-16 05-1353 A69-16 05-1354 A69-16 05-1355 A69-16 05-1356

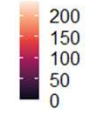
Siikahavainnot tunneittain
Pvm ja aika: 2024-09-23 00:00

Vaellussiian liikkeet joessa

Jokisuisto

Detektiot / h

Siikojen määrä / h

Merkintäpaikka

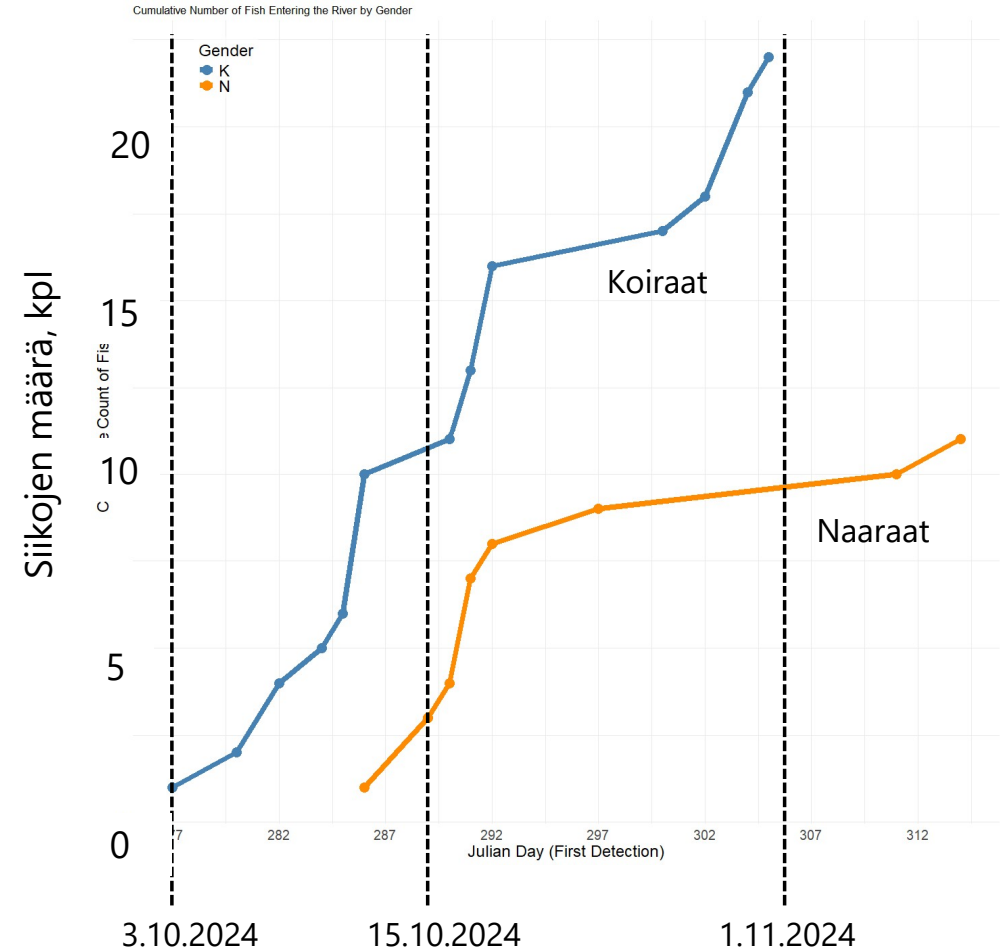

Lammaistenlahti, voimalaitos

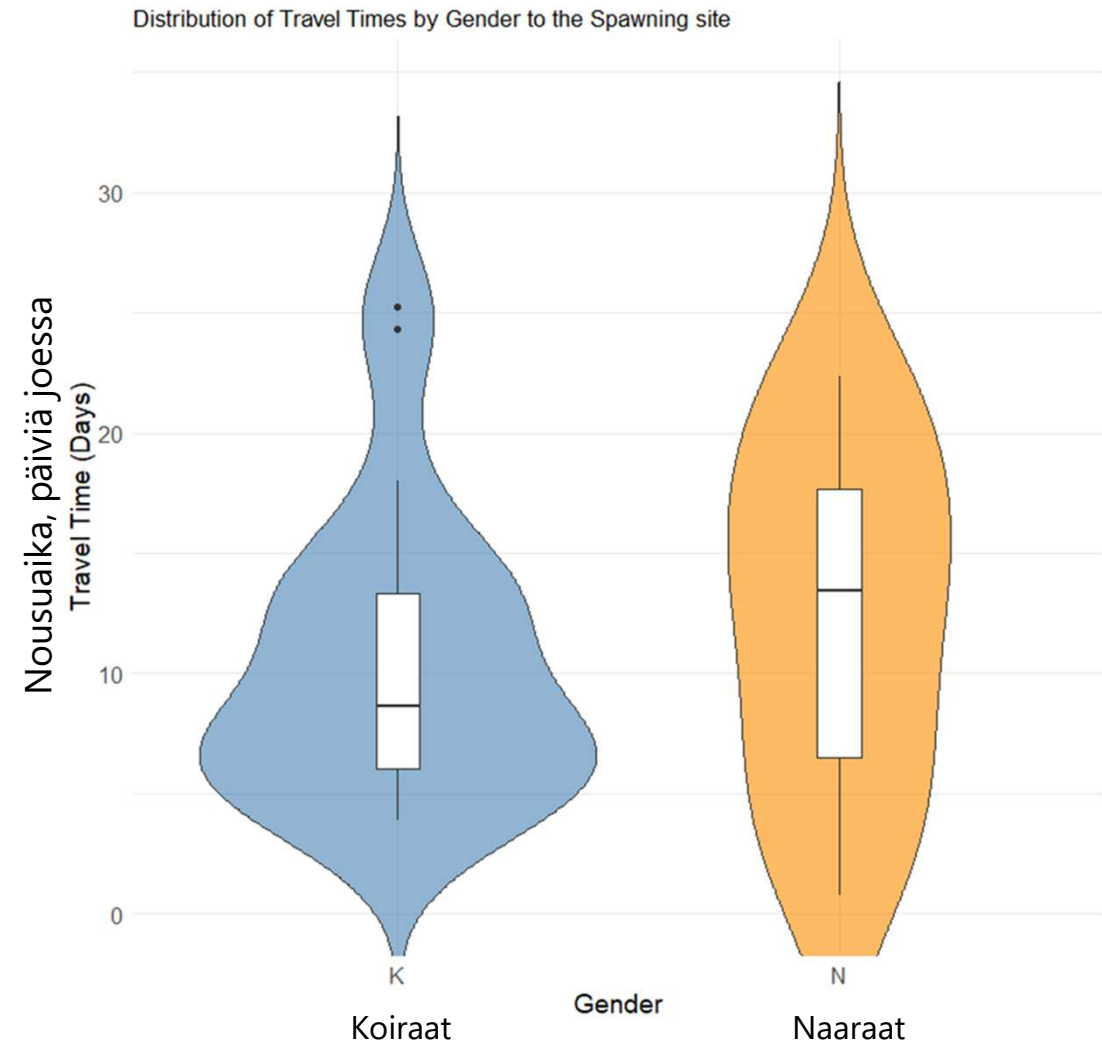
Siikojen nousu jokeen, koiraat ja naaraat

- Koiraat tulevat jokeen ensin ja naaraat myöhemmin
- Nousuaika joen alaosalta ylimmälle havaintopaikalle
  - Koiraat mediaani 8,6 päivää
  - Naaraat mediaani 13,4 päivää
- Nopeimmat koiraat viidessä päivässä joen alaosalta Lammaistenlahdelle
- Naarailla vaihtelu suurta, nopein yksilö Lammaistenlahdelle alle kolmessa päivässä, osa käytti matkaan yli 20 päivää

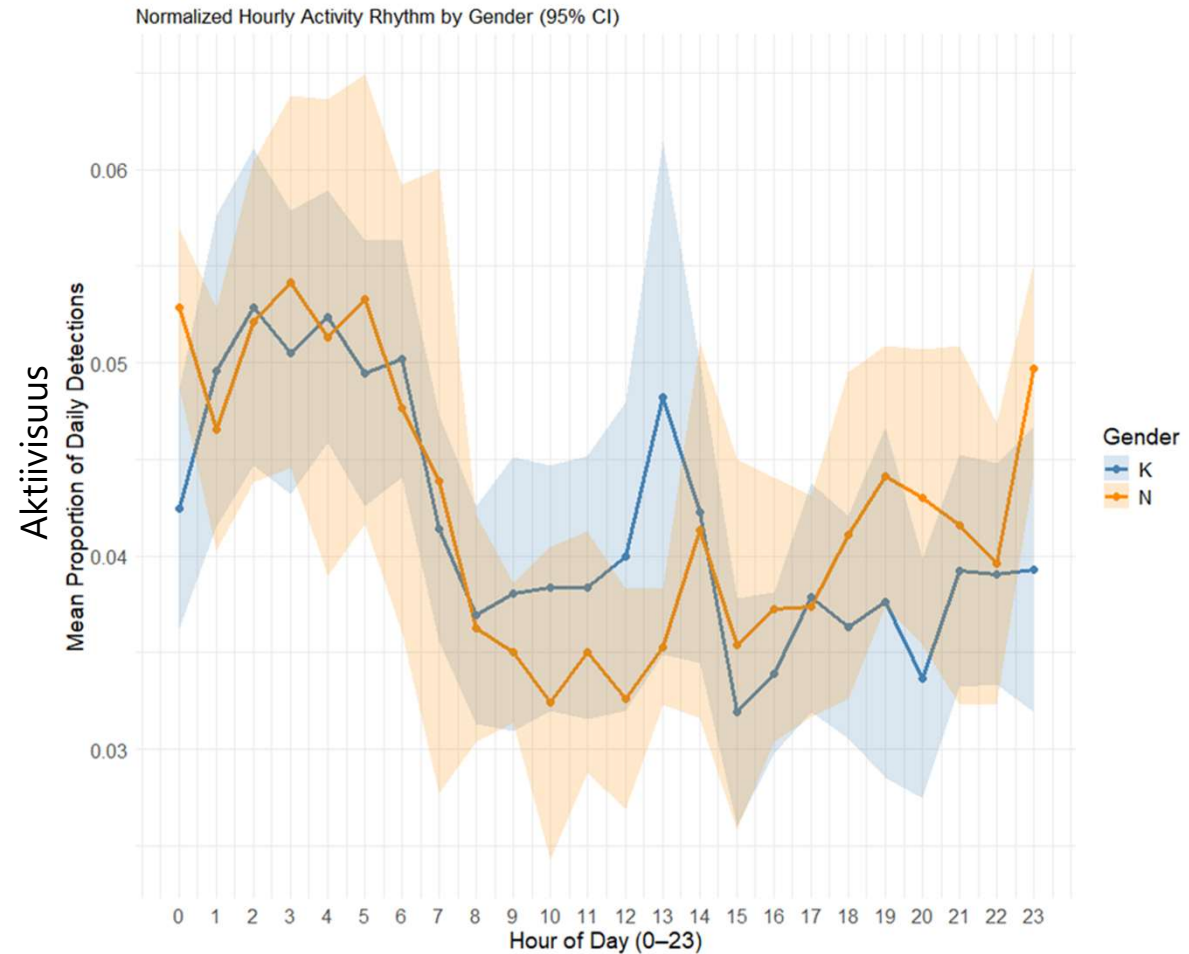
Siikojen nousu jokeen, koiraat ja naaraat

- Siiat oleilivat jokisuussa ennen jokeen nousua, ensimmäisestä merkinnästä naaraat 25 päivää ja koiraat 15 päivää, toisesta merkinnästä naaraat ja koiraat molemmat 11 päivää
- Koirassiikojen keskinopeus ylävirtaan mennessä oli 0.43 km/h ja naarassiikojen 0.51 km/h
- Suurin nopeus ylöspäin 3.2 km/h ja alaspäin 6.4 km/h
- Ensimmäinen merkitty koiras saapui Lammaistenlahdelle 12.10. ja viimeinen vasta 13.11.
- Keskimäärin merkityt siiat olivat Lammaistenlahden alueella 27.10.2024 ja alemmalla Arantilan kutualueella 5.11.2024.

Vuorokausiaktiivisuus joessa nousun aikana

- Tuntikohtaiset havainnot normalisoituna yksilön kokonaishavaintojen perusteella
- Siiat liikkuvat aktiivisimmin aamuseitsemän ja iltakymmenen välillä.
- Keskipäivällä on jakso, jolloin siiat oleilevat enemmän paikallaan.
- Yksilöiden välinen vaihtelu on suurta.

Vuorokaudenaika, 0-23 tuntia

Individual Fish Movement During Spawning Migration

Päivämäärä merkinnästä kutuun

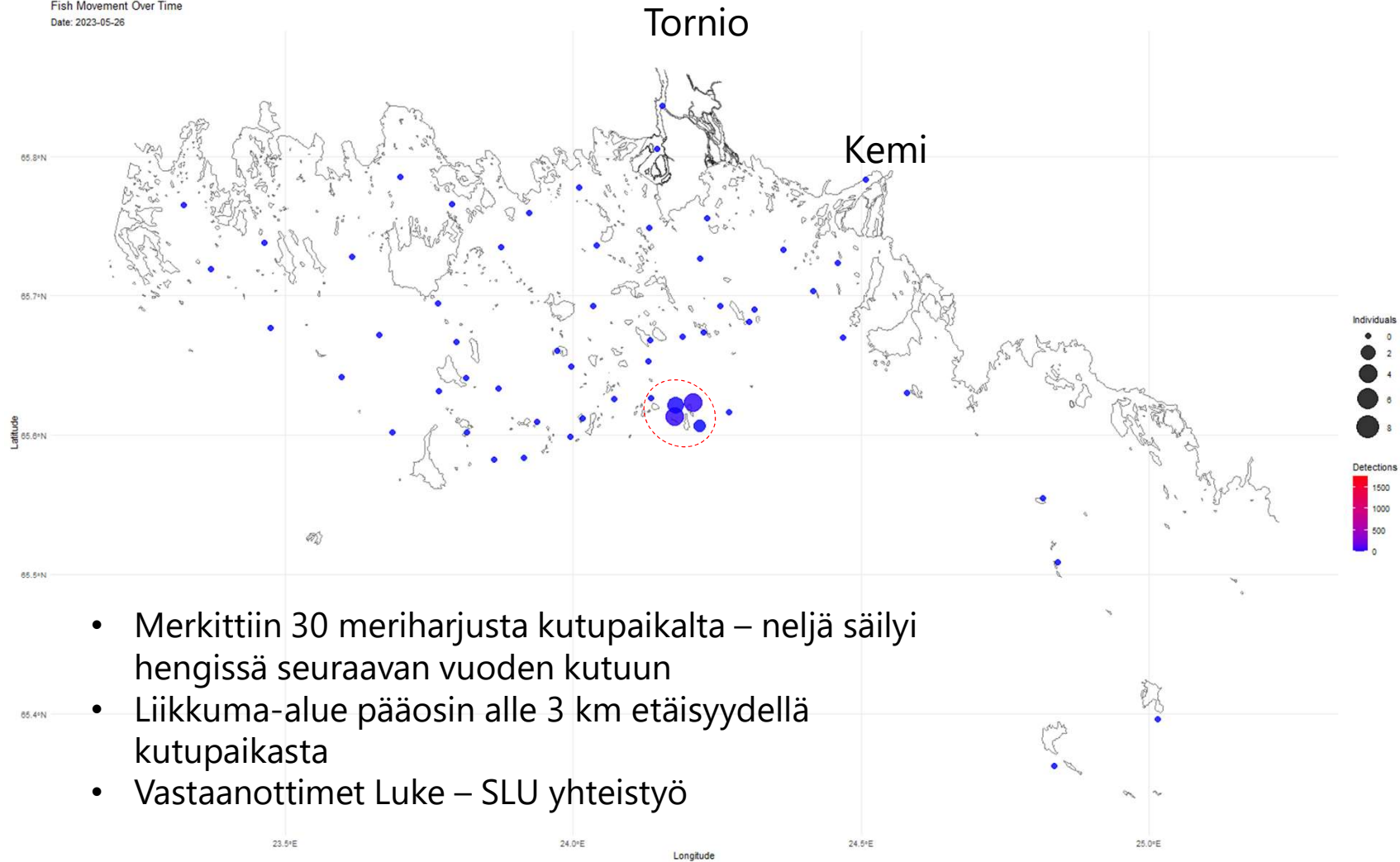
Kokemäenjoen vaellussiikojen kutualueet

- Siiat liikkuvat ennen kutunousua jokisuistossa
- Lammaistenlahti ja Arantilankosken alaosa merkittyjen siikojen kutualueet
- Pääjoukko Lammaistenlahdella loka-marraskuun taitteessa
- Alemmalle kutualueelle siiat saapuvat myöhemmin kuin padon alle
- Paluu kudun jälkeen mereen marras-toukokuun aikana
- Kuolleisuus joessa kutunousun, kudun ja mereen paluun aikana erittäin vähäistä
- Mereenpaluussa edestakaista liikehdintää jokisuistossa

Muita merkintöjä – meriharjus Perämerellä

Fish Movement Over Time
Date: 2023-05-26

- Merkittiin 30 meriharjusta kutupaikalta – neljä säilyi hengissä seuraavan vuoden kutuun
- Liikkuma-alue pääosin alle 3 km etäisyydellä kutupaikasta
- Vastaanottimet Luke – SLU yhteistyö

Käynnissä olevia merkintätutkimuksia

Tornionjoen siian
kutunousu
Vastaanottimet
joessa ja
jokisuistossa 2025

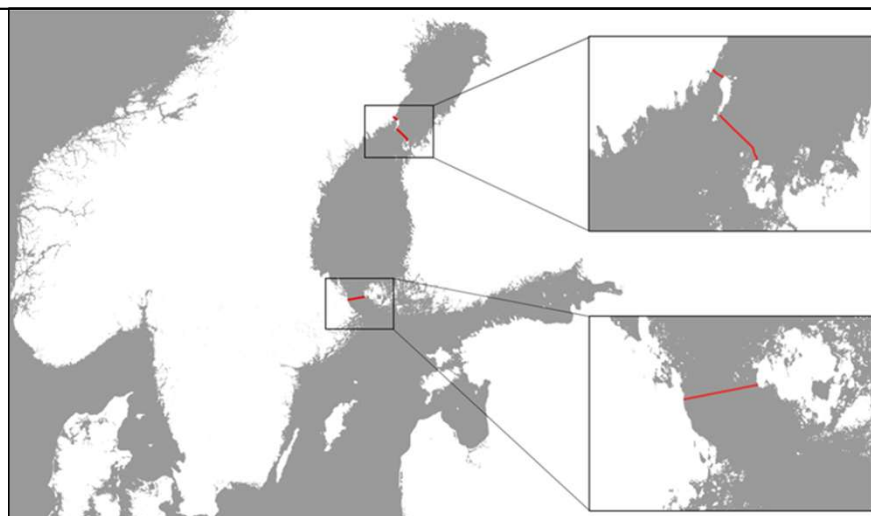
Merenkurkun
ahventen
syönnösalue

Vastaanotinverkosto
saaristoalueella 2025-
2026

Lohismolttien vaellusseuranta
Pohjanlahdella

Seurantalinjat Merenkurkussa ja
Ahvenanmaalla 2025-

Akustisen merkinnän hyödyt ja haitat

• Akustinen merkintä – plussat

- Kattavat tiedot: ajankohdat, reitit, läpikulut (esim. salmet, jokisuut), oleskelualueet
- Toimii ilman kalastajapalautuksia → vähemmän raportointiharhaa
- Mahdollisuus lisätietoihin (syvyys, saalistus) → käyttäytymis- ja elinympäristöselvitykset
- Tietoja voidaan hyödyntää mm. kalakannalle kriittisten ajankohtien tai tekijöiden tunnistamiseen

• Akustinen merkintä – miinukset

- Korkeat kustannukset: merkki ~200–400 € (tai enemmän lisäantureilla), vastaanotin ~1 000 – 2 000 € + asennustarvikkeet, huollot, laitehävikki
- Merkintämäärät kustannusten vuoksi usein pieniä
- Laitteiston asennuksen suunnittelu vaatii osaamista: havainnot riippuvat laitteiden laitteiden sijoittelusta, toimintaetäisyys
- Merkintä edellyttää anestesiaa ja leikkausta → suurempi toimenpideriski ja eettiset vaatimukset
- Merkin koko enintään noin 2 % kalan painosta
- Datan määrä voi olla suuri (miljoonia rivejä), analytiikka melko monimutkaista

Kiitos!

luke.fi

